

Statens sivilrettsforvaltning
Postboks 2105 Vika
0125 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
25/7044 - CAOR

Dato
19.01.2026

Supplerende tildelingsbrev nr. 1 - Oppdrag om utredning av en digital og telefonisk førstelinjetjeneste for rettshjelp

Justis- og beredskapsdepartementet viser til tildelingsbrev 19. desember 2025.

Stortinget har vedtatt følgende anmodningsvedtak, jf. behandlingen av Prop. 103 L (2024–2025) *Endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.)* jf. Innst. 468 L (2024–2025), lovvedtak 114 (2024–2025):

«Stortinget ber regjeringen følge opp utredningen om en førstelinjetjeneste for rettshjelp fra 2023 og komme tilbake til Stortinget på egnet vis med forslag til etablering av en førstelinjetjeneste for rettshjelp.»

Utredningen det henvises til er «Førstelinjetjeneste for rettshjelp» utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av Tonje Lilaas Larsen og Ida Tønnessen 29. juni 2023. I utredningen foreslår arbeidsgruppen at det etableres en nasjonal førstelinjetjeneste for rettshjelp, med et fysisk, telefonisk og digitalt tilbud som dekker alle landets kommuner og fengsler. Arbeidsgruppen foreslår at det digitale og telefoniske tilbudet skal driftes av Oslo kommune - Kontoret for fri rettshjelp.

Departementet mener at det i første omgang bør vurderes å etablere en førstelinjetjeneste for rettshjelp som består av et digitalt og et telefonisk tilbud. Det har vært en betydelig utvikling innen digitale tjenester og løsninger, inkludert språkmodeller og annen kunstig intelligens, siden arbeidsgruppen leverte sin utredning, og departementet mener at arbeidsgruppens forslag og andre alternativer bør utredes nærmere.

Statens sivilrettsforvaltning (SRF) bes på denne bakgrunn om å utrede hvordan det vil være hensiktsmessig å innrette en digital og telefonisk førstelinjetjeneste.

Utredningen bør inneholde følgende:

- En anbefaling til innretning av en digital og telefonisk førstelinjetjeneste, herunder hvordan tjenestene skal organiseres, hvem som skal yte rettshjelpen, innhold og omfang. Anbefalingen bør vise hvordan en slik førstelinjetjeneste kan skaleres opp og ned ut fra behov, ressurser og ved bruk av ulike verktøy (telefon, chat, KI, post og Q&A mv.). Anbefalingen bør også inneholde en beskrivelse av ulike alternativer, fra en minimumsløsning til en mer fullstendig løsning.
- Førstelinjetjenesten skal utgjøre et supplement til den alminnelige rettshjelpsordningen. Utredningen bør derfor inneholde en redegjørelse av forholdet mellom førstelinjetjenesten og andre tilbud, herunder retten til rettshjelp etter rettshjelpsloven, spesielle rettshjelpstiltak og andre lavterskel konfliktløsningstilbud som for eksempel Husleietvistutvalget og Diskrimineringsnemnden.
- Det bør foretas en vurdering av hvilken tilknytningsform staten skal benytte for førstelinjetjenesten for rettshjelp, herunder om tjenesten skal organiseres som en offentlig tjeneste eller om den skal skaffes gjennom anbudsordninger, tilskudd eller andre modeller.
- En beskrivelse av hva som eventuelt må på plass før en slik førstelinjetjeneste kan iverksettes, herunder behovet for og utvikling av ulike digitale tjenester og nødvendige regelverksendringer.
- Økonomiske og administrative konsekvenser av et slikt førstelinjetilbud. Samfunnsmessige virkninger av tilbudet bør oppsummeres.

SRF bes involvere andre relevante aktører ved behov.

Frist for utredningen er 15.10.2026.

Bakgrunn

I NOU 2020: 5 *Likhet for loven – Lov om støtte til rettshjelp (rettshjelpsloven)* uttaler Rettshjelpsutvalgets flertall at opprettelsen av en førstelinjetjeneste ville ha mange fordeler. De foreslo imidlertid ikke en førstelinjetjeneste med den begrunnelsen at flertallets forslag til reform burde gjennomføres raskt, og at de begrensede rettshjelpsmidlene burde prioriteres til dette, jf. utredningen kapittel 14.

Utvalgsmedlem Cathrine Moksness tok dissens på utredningen. Hun ønsket en annen innretning på rettshjelpsordningen med et mer variert og effektivt leveringsapparat enn det flertallet foreslo, blant annet etablering av en førstelinjetjeneste, jf. utredningen punkt 3.5 og kapittel 18.

Mange av høringsinstansene var enige i at det er behov for lettere tilgjengelig juridisk rådgivning, og at departementet burde utrede hvordan dette kan tilbys. På bakgrunn av

dette nedsatte departementet høsten 2022 en ekstern arbeidsgruppe som fikk i oppdrag å utrede hvordan en førstelinjetjeneste for rettshjelp kan se ut.

Arbeidsgruppen leverte sin utredning i juni 2023. I utredningen, Førstelinjetjeneste for rettshjelp, foreslås det å etablere en landsdekkende førstelinjetjeneste, der alle skal kunne få inntil en times rettslig bistand fra en advokat i nærheten av der de bor. I tillegg til den fysiske lokaliseringen foreslås det løsninger for å kontakte førstelinjetjenesten digitalt og via en nasjonal telefontjeneste, som begge foreslås driftet av Kontoret for fri rettshjelp. Arbeidsgruppen anbefaler at rettshjelpen skal gis av privatpraktiserende advokater, som tildeles oppdraget som et verv på åremål. Se nærmere om dette i rapporten, særlig punkt 4.3, 4.5.4 og 4.5.5. Arbeidsgruppene anslo at en slik ordning vil innebære årlige merutgifter på om lag 176 millioner kroner, beregnet ut fra salærsatsen i 2023. Departementet har ikke gjort en egen vurdering av dette anslaget og det er derfor noe usikkerhet knyttet til hvor store merutgifter forslaget vil innebære. Arbeidsgruppen viser til at kostnadene i hovedsak knytter seg til advokatsalær, reiseutgifter og utgifter til tolk. Rapporten har ikke vært på høring.

I Prop. 103 L (2024–2025) *Endringer i rettshjelpsloven mv. (prioriterte sakstyper for rettshjelp mv.)* kapittel 3 skriver departementet følgende om oppfølgingen av utredningen:

«Sett opp mot kostnadene ved å etablere en førstelinjetjeneste i tråd med forslaget i rapporten, har departementet vurdert at det i første omgang er mer hensiktsmessig og målrettet å benytte de begrensede midlene til rettshjelp til å utvide den eksisterende ordningen med flere sakstyper. Dette i likhet med Rettshjelpsutvalgets flertall. Departementet vil imidlertid vurdere om det finnes andre måter å levere lett tilgjengelig rettshjelp av et begrenset omfang til et bredere lag av befolkningen.»

Med hilsen

Geir Åge Andreassen
avdelingsdirektør

Caroline Ørvik
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

Kopi til
Riksrevisjonen